

Van Twitter - emocratie naar demos en wijsheid

Het parlement is ons parlement. Niet experts besluiten over onze wetten, maar onze (leken)vertegenwoordigers in het parlement. Zij agenderen problemen, delibereren over oplossingen en mogelijkheden en kiezen een richting. Het bestuur kiest de uitvoering. Ambtenaren voeren uit. Onze vertegenwoordigers controleren wat er gebeurt. Uit de controle komen nieuwe thema's om te agenderen. Maar zijn het *onze* politici? Of zijn het experts geworden in oneliners in de emocratie?

Vergelijk je de extra gelden die burgers willen met de extra's waar politici zich voor inzetten, dan komt dat meestal overeen, zij het met vertraging. Het vertrouwen dat dat zo is en dat het werkt, is weg. "Onze man in Den Haag" is eerder een journalist dan een Kamerlid.

1. Politici worden niet gezien als leken en niet als vertegenwoordigers. Het zijn hoogopgeleide partijgangers. Een grote groep voelt zich niet vertegenwoordigd of stemt niet, ondanks de simpele oneliners om hen te interesseren en emotie te tonen.
2. Deliberatie is niet zichtbaar voor de kiezers. Compromissen worden niet herkend en niet gewaardeerd. Verantwoording over compromissen gebeurt hoogstens aan leden van partijen, iets meer dan één procent van de bevolking.
3. Er is geen vertrouwen in de controlerende rol van de politici. Incidenten met politici leiden tot twijfels aan de integriteit en het onafhankelijk oordeel
4. Politieke keuzen worden steeds vaker gemaakt op andere schaal dan op landelijke schaal, vaak ver weg in Europa. De gevolgen zijn zichtbaar in de gemeente, in de buurt, in de regio.

We hebben een democratie van en door hoger opgeleiden die ver weg beslissen. Het laatste referendum liet zien dat een referendum - anders dan verwacht - niet leidt tot publiek overwegen en delibereren. Het is een het heen en weer slingeren van meningen samengevat in 140 tekens. Kiezers zijn veruit beter opgeleid dan in 1966, meer mensen willen zich bemoeien met wat er gebeurt, maar wijsheid en dialoog is weg. Emotie zonder wijsheid levert geen vitaliteit.

Om het parlement weer terug te brengen naar lekenbestuur en het minder ver van de mensen af te laten staan stel ik het volgende voor om democratie en wijsheid te versterken.

1. Voer **lekencontrole** in als aanvulling op de parlementaire democratie. Vergelijk het met de burgerjury om vertrouwen te behouden in het rechtssysteem. Ingelote burgers controleren de gevolgen van politieke keuzen. Pakweg 100 burgers nemen deze burgerplicht jaarlijks op zich. *Het lot bepaalt dat jij dit keer wat tijd investeert in controle op het openbaar bestuur. De rekenkamer staat hen bij. Zij kijken naar de publieke waarde die door beleid tot stand is gekomen, de sociale gevolgen er van en of dit leidt tot nieuwe prioriteiten voor de politieke agenda. In die burgercontrole is ruimte voor nuance, twijfel en wijsheid*
2. Voer op dezelfde wijze een **lekentoets** in voor beleidsvoorbereiding rond grote transities. Burgers halen de verkenning weg uit de beleidswereld en terug in de werkelijkheid
3. Voer een **subsidiariteitstoets** in bij de EU, Tweede Kamer en gemeenten. Voor ieder voorgesteld besluit moet worden aangegeven waarom het op Europees, landelijk of gemeentelijk niveau moet worden genomen.

Wijsheid en nuance blijven behouden, het lekenkarakter krijgt een impuls en het parlement kan vertrouwen terugwinnen. De Eerste Kamer kan afgeschaft en er kan een constitutioneel hof komen voor de grondwet. Ging ten onrechte macht naar Europa, dan halen we die weer terug, maar dat doen we ook als het ten onrechte landelijk besloten wordt, terwijl de gemeente of de buurt een beter niveau is. Zo brengen we lekenwijsheid en publiek debat in de parlementaire democratie. En de mensen die controleren? Die worden misschien wel nieuwe ambassadeurs voor de democratie.